

(p'...: snop'), consoane rotunjite (p°...: p°ală « poată », regional yom° « om ») și consoane moi-rotunjite (p'°...: arip'°ară « aripioară »). Urmărind evoluția sistemului fonemelor consonantice și vocalice românești, plecând de la faza latină și pînă astăzi, acad. E. Petrovici arată că el diferă de al celorlalte limbi romanice, din cauza influenței slave, anume a graiurilor bulgărești nord-estice, exercitată asupra limbii romine începînd cu secolul al VI-lea<sup>14</sup>. D-sa ajunge la concluzia că în timp ce sistemul morfologic al limbii romine este, în general, romanic, cel fonologic, în urma apariției corelației de timbru a consoanelor, a primit un caracter slav<sup>15</sup>.

\* \* \*

De numele acad. E. Petrovici se leagă lucrarea de o importanță deosebită *Atlasul lingvistic român* (partea a II-a). După ce a colaborat la toate fazele pregătitoare pentru realizarea ei — întocmirea chestionarului și a sistemului de transcriere fonetică, alegerea localităților, stabilirea metodelor de lucru —, d-sa a cutreierat țara în lung și în lat, timp de 10 ani (1929—1938), pentru adunarea materialului din graiurile românești și ale unora din limbile minorităților naționale conlocuitoare (ucrainene, bulgărești, sirbești, ungurești, germane). Bogatul material adunat, notat cu o remarcabilă precizie, are o valoare excepțională pentru limba română. El este indispensabil pentru dialectologia românească, dar aduce mari servicii și istoriei limbii romine, îndeosebi studiului relațiilor reciproce dintre limba română și limbile populațiilor conlocuitoare și învecinate. Hărțile Atlasului<sup>16</sup> sînt larg utilizate de lingviștii noștri și de cei din alte țări care studiază limba română. Materialul Atlasului și informațiile obținute în decursul anchetelor i-au oferit acad. E. Petrovici bogate date pentru elaborarea atîtor lucrări valoroase, mai ales de fonetică-fonologie precum și privitoare la structura dialectală a limbii romine. D-sa a arătat că, în afara celor trei subdialecte dacoromine indicate de G. Weigand — muntean, moldovean și bănațean —, există și subdialectul crișean și, eventual, un al cincilea, cel maramureșean<sup>17</sup>. Acad. E. Petrovici susține că particularitățile fonetice și lexicale ale celor patru (sau cinci) subdialecte dacoromine sînt

<sup>14</sup> Vezi SCL, I/1 (1950), p. 216 și urm.; III (1952), p. 180 și urm.; *Influența slavă asupra sistemului fonemelor limbii romine*, [București], 1956, p. 31 și urm.; *Fenomene de sinarmonism în fonetica istorică a limbii romine*, « Cercetări de lingvistică », II (1957), p. 108—113.

Istoriografia a pierdut corelația de timbru a consoanelor, datorită unei influențe mai recente, croate (id., *Influența slavă asupra sistemului fonemelor limbii romine*, p. 38).

<sup>15</sup> Vezi *Interpénétration d'une phonologie slave et d'une morphologie romane*, în *Mélanges linguistiques, publiés à l'occasion du VIII<sup>e</sup> Congrès international des linguistes à Oslo du 5 ou 9 Août 1957*, București, Éditions de l'Académie de la République Populaire Roumaine, 1957, p. 81—89.

<sup>16</sup> Din materialul adunat de acad. E. Petrovici au fost publicate pînă acum 3 volume de hărți mari: *Atlasul lingvistic român, partea II* (ALR II), vol. I, Sibiu-Leipzig, 1942; *Atlasul lingvistic român, serie nouă*, vol. I-II, București, Editura Academiei Republicii Populare Romine, 1956; două volume de hărți în culori: *Micul atlas lingvistic român, partea II* (ALRM II), vol. I, Sibiu-Leipzig, 1942; *Micul atlas lingvistic român, serie nouă*, vol. I, București, Editura Academiei Republicii Populare Romine, 1956; un volum de texte dialectale: *Texte dialectale. Suplement la Atlasul lingvistic român II* (ALRT II), Sibiu — Leipzig, 1943.

<sup>17</sup> *Graiul rominesc de pe Crișuri și Someș*, « Transilvania », an. 72 (1942), nr. 8, p. 551—558; *Repartiția graiurilor dacoromine pe baza Atlasului lingvistic român*, « Limba română », III (1954), nr. 5, p. 5—17. Cf. R. Todoran, « Limba română », V (1956), nr. 2, p. 38 și urm.; I. Pătruț, « Romanoslavica », I (1958), p. 31 și urm.